

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ БАНКІВ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ І ВИТРАТИ

Методологічні засади відображення в бухгалтерському обліку інформації про доходи і витрати та порядок застосування банками основних принципів бухгалтерського обліку під час визнання доходів і витрат, крім тих доходів і витрат, які підпадають під сферу застосування Міжнародного стандарту фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» [1] визначають Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України [2], які розроблені відповідно до нормативно-правових актів Національного банку України та вимог міжнародних стандартів фінансової звітності.

Банк здійснює відображення в бухгалтерському обліку інформації про доходи і витрати відповідно до вимог законодавства України за відповідними рахунками Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України [3].

Дохід – збільшення економічних вигід протягом звітного періоду у формі надходжень чи поліпшення активів або зменшення зобов'язань, результатом чого є збільшення власного капіталу, за винятком збільшення, пов'язаного з внесками учасників.

Витрати – зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді вибуття чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого є зменшення власного капіталу, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами учасникам.

Банк під час визнання доходів і витрат керується принципом нарахування – відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності доходів і витрат під час їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Банк визнає доходи і витрати за кожним видом діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової.

Банк визнає доходи (витрати) за одноразовими послугами [наприклад, комісії за здійснений обмін валют, надання (отримання) консультацій] без відображення за рахунками нарахованих доходів (витрат), якщо кошти отримані (сплачені) у звітному періоді, у якому послуги фактично надаються (отримуються).

Банк окремо відображає в бухгалтерському обліку кожний вид доходу і витрат. Банк окремо відображає в бухгалтерському обліку результати

переоцінки активів та зобов'язань у зв'язку зі зміною офіційного курсу гривні до іноземних валют і банківських металів та результати від купівлі-продажу активів.

Банк визнає витрати шляхом систематичного розподілу вартості активу (наприклад, амортизація) між відповідними звітними періодами, якщо такий актив забезпечує одержання економічних вигід протягом кількох звітних періодів.

Банк відображає наростаючим підсумком з початку року залишки за рахунками доходів і витрат класів 6 «Доходи» та 7 «Витрати» Плану рахунків, які в кінці звітного фінансового року закриваються за умови перевищення: 1) доходів над витратами – на рахунок 5040 П «Прибуток звітного року» групи 504 «Результати звітного року» розділу 50 «Статутний капітал та інші фонди банку» класу 5 «Капітал банку» Плану рахунків; 2) витрат над доходами – на рахунок 5041 А «Збиток звітного року» групи 504 «Результати звітного року» розділу 50 «Статутний капітал та інші фонди банку» класу 5 «Капітал банку» Плану рахунків [3].

Банк самостійно визначає порядок формування аналітичних рахунків за рахунками класів 6 «Доходи» і 7 «Витрати» Плану рахунків [3]. Облік нарахованих доходів і витрат та фактично отриманих доходів або сплачених витрат, а також доходів і витрат, що підлягають чи не підлягають оподаткуванню, здійснюється на розсуд банку на окремих аналітичних рахунках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» № 929-016 від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/v5914500-16>.

2. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління НБУ № 17 від 27.02.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/v0316500-9711>.

3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління Національного банку України № 89 від 11.09.2017 р. (від 03.04.2018 № 60-0005/59146) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/PB17131.html.